

Hvilken rolle skal Danmark da påtage sig i verdenspolitikken? Ja, der er stadig politiske partier, som spørger: Skal Danmark overhovedet spille nogen rolle? Vi vil jo ikke forstyrres. Det nemmeste ville tilsyneladende også være at vende ryggen til, men det er ikke i Danmarks og den danske befolknings interesse, og det er regeringen ikke indstillet på. Vi vil i dette Ting forme de politiske svar på de forandringer, vi kan se foran os, og der er mange.

Under den kolde krig lå udenrigspolitikken i meget faste rammer, alt var kendt stof: Der var ulandsbistand, der var FN, der var EF, der var det nordiske samarbejde, og der var NATO og USA. Man vidste, hvor man havde hinanden, udenrigspolitikken var sat på automatpilot.

I dag, efter den kolde krig, er den totale forandring tæt forbundet med en varm fred, hvor alt er åbent. Vi lever i dag i en lang, langt mere uforudsigelig verden end den, de fleste af os er født ind i, for den nye frihed har jo også en skyggeside. Konflikter, som var undertrykt under den kolde krig, er brudt ud igen med kriminalitet, flygtningestrømme og mange steder stigende fattigdom.

Budskabet fra Kosovo var entydigt: Vi i Europa har et særligt ansvar for at løse problemerne på vores eget kontinent. Vi stod fast, vi stod sammen med USA i NATO, da det virkeligt gjaldt, og Milosevic blev standset, og nu skal freden vindes.

Måske ser vi konturerne af et nyt internationalt samarbejde med stærkere værdier foran os. FN's generalsekretær, Kofi Annan, sagde i en tale i foråret til FN's Menneskerettighedskommission, at FN-Pagten aldrig må blive et skalkesjul for diktatorers undertrykkelse af deres egne folk eller for interne etniske udrensninger. Anledningen var klar, nemlig Kosovokonflikten, og intet demokratisk menneske kan være uenigt med FN's generalsekretær. Vi er i gang med at skrive et nyt kapitel i folkeretten. Jeg synes, at dette århundrede har leveret det budskab til os, at staternes suverænitet må vige for humanismen og overholdelse af menneskerettighederne.

Det 20. århundrede blev stærkt præget af de liberalistiske markeds kræfter. De har givet rigdom til nogle, men de har også skabt forskel mellem rig og fattig, og de har skabt enorme forskelle mellem de industrialiserede lande og udviklingslandene.

Listen over udfordringerne er nærmest uendelig: Verdens befolkning kan vokse fra 6 mil-

liarder mennesker i dag til 10 milliarder i år 2050, og 25 pct. af verdens befolkning forventes at mangle vand til den tid. 1,5 milliarder mennesker – en fjerdedel af Jordens befolkning, – lever i dag for under 1 dollar om dagen. 33.000 børn under fem år dør hver dag i udviklingslandene, halvdelen på grund af fejlernæring.

Verdens fattige lande taler stadig væk om det sociale topmøde, vi havde i København i 1995. Dengang satte vi os i spidsen for gældsregergøvelse. Ikke mange fulgte op. Det gør man nu. Netop nu har 182 medlemslande i Valutafonden og Verdensbanken på årsmødet i september i enighed besluttet at iværksætte et nyt initiativ om gældsslettelse for de fattigste lande.

I foråret modtog Danmark topkarakterer for vores udviklingsarbejde. Det er godt. Men en forudsætning for, at det stadig er godt, er naturligtvis, at vi kan bevare det høje niveau, at vi forny os, og at vi sikrer, at kvaliteten fortsat er i orden. Det vil vi sørge for med fornyelsen af vores egen »Strategi 2000«, som vi jo tog fat på i 1994.

Og så til Europa. Et af de allervigtigste udenrigspolitiske spørgsmål for Danmark er, at vi i disse første år af det nye århundrede har mulighed for at tage de afgørende skridt til en heling af et Europa, som har været igennem så forfærdelige krige i dette århundrede.

Derfor lysner det. Danmark vil arbejde aktivt for den stærkest og hurtigst mulige udvidelse på topmødet i Helsingfors i december, og det tegner lovende. Vi skal helst have de to andre baltiske lande, Letland og Litauen, med og gerne også de øvrige ansøgerlande, Slovakiet, Rumænien og Bulgarien.

I vores egen del af Europa er euroen en kendsgerning i dag. Valutaerne er låst fast. Det er også en kendsgerning, at vi er dybt forbundet med de lande. Halvdelen af vores eksport går til euroområdet, og halvdelen af vores import kommer derfra. Hvad skal vi gøre, når de nu har indført den fælles mønt? Det er det, befolkningen til sin tid skal tage stilling til. Den debat, vi nu skal tage fat på, er ikke kun en debat om økonomi og teknik, om den fælles mønt, euroen. Den handler i allerhøjeste grad også om politik.

Jeg har tre grunde til, at Danmark efter min opfattelse er bedst tjent med at tilslutte sig euroen og sige: Ja, dér vil vi også være.

For det første: Det handler om tryghed og om sikkerhed. Det handler om at beskytte os i en barsk international spekulationsverden. Dansk